

РЕПУБЛИКА
СРБИЈА

ЈК
601/20

датум: 24.4.2020. године

ПОВЕРЕНИК ЗА
ЗАШТИТУ
РАВНОПРАВНОСТИ

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, председница

11000 БЕОГРАД
Немањина 11

Предмет: Иницијатива за измену Уредбе о мерама за време ванредног стања и омогућавање жртвама породичног и партнерског насиља да напусте стан, просторију и објект за становање у стамбеним зградама и домаћинство (окућницу) у тренутку директне изложености насиљу („Службени гласник РС”, бр. 31/20, 36/20, 38/20, 39/20, 43/20, 47/20, 49/20, 53/20, 56/20, 57/20, 58/20 и 60/20)

Поштована госпођо Брнабић,

Поверенику за заштиту равноправности обратиле су се дописом представнице Одбора за људска права Врање и Удружења Ромкиња ОСВИТ- Ниш указујући на проблеме са којим се суочавају жртве породичног и партнерског насиља након усвајања Одлуке о проглашењу ванредног стања¹ на територији Републике Србије. Наиме, у допису су истакле „да у условима ванредног стања уведеног због пандемије COVID- 19, надлежне институције прекршај мере забране кретања за време полицијског часа спроводе без изузетка, не узимајући у обзир друге околности“. Сагласно наведеном предлажу да се женама, девојкама и деци жртвама породичног и партнерског насиља „дозволи бежање из кућне изолације за време полицијског часа, без ограничења удаљености од места пребивалишта, без правних последица, без новчаног кажњавања у ситуацијама које могу угрозити животе“.

Уредбом о мерама за време ванредног стања², у члану 1а између осталог је прописано да се ради сузбијања и спречавања ширења заразне болести COVID-19 и заштите становништва од те болести, за време ванредног стања забрањује кретање на јавним местима, односно ван

¹ „Службени гласник Републике Србије”, бр. 29/20

² „Службени гласник Републике Србије”, бр. 31/20, 36/20, 38/20, 39/20, 43/20, 47/20, 49/20, 53/20, 56/20, 58/20 и 60/20

станова, просторија и објеката за становање у стамбеним зградама и изван домаћинства (окућница):

- 1) лицима са навршених 70 година – у насељеним местима до 5000 становника, изузев петком од 04 до 07 часова, ради куповине намирница, као и сваког дана у периоду од 18 часова до 01 час наредног дана, у трајању од 60 минута, у пречнику до 600 m удаљености од места пребивалишта, односно боравишта;
- 2) лицима са навршених 65 година – у насељеним местима преко 5000 становника, изузев петком од 04 до 07 часова, ради куповине намирница, као и сваког дана у периоду од 18 часова до 01 час наредног дана, у трајању од 60 минута, у пречнику до 600 m удаљености од места пребивалишта, односно боравишта;
- 3) лицима која нису навршила 65 година – од 18 до 05 часова радним данима, као и од петка од 18 часова до понедељка до 05 часова.

Изузетно од става 1. тачка 3) овог члана, за време ускршњих празника, лицима која нису навршила 65 година забрањује се кретање од петка 17. априла од 17 часова до уторка 21. априла у 05 часова, као и за време првомајских празника, од четвртка 30. априла од 18 часова до понедељка 4. маја до 05 часова, с тим што је у том периоду, поред времена из става 4. овог члана, извођење кућних љубимаца дозвољено и у понедељак 20. априла и петак 1. маја од 08 до 10 часова, осим ако Влада посебном одлуком, у складу са епидемиолошком ситуацијом на дан 30 априла 2020. године, не одлучи друкчије.

Анализирајући ситуацију у којој су се жртве породичног и партнерског насиља нашле усвајањем мере забране, односно ограничења кретања, Повереник предлаже измену ове уредбе којом ће бити предвиђен изузетак од поштовања мере забране, односно ограничења кретања, и којом ће жртви породичног и партнерског насиља бити омогућено да напусти стан, просторију и објекат за становање у стамбеним зградама и домаћинство (окућницу) у тренутку у којем је директно изложена насиљу. Наиме, у кризним временима, попут избијања епидемије, жене и девојке могу бити изложене већем ризику од насиља у партнерским односима и другим облицима насиља у породици због повећаних тензија у домаћинству, које је немогуће избећи због мере ограничења, односно забране кретања и препорука које се односе на обавезан останак код куће. Такође, имајући у виду да су пред Повереником у току поступци по појединачним притужбама грађана и грађанки, који су се суочили са наведеним проблемом, сматрамо да је измена Уредбе на предложени начин прилика да се он превазиђе у пракси. Стога је потребно применити посебне мере заштите жена и девојака које су у ризику од насиља и прилагодити их новонасталим околностима.

Повереник такође, подсећа да је препоруком мера бр. 560/20 од 14. априла 2020. године између осталог препоручио Влади да је потребно посебну пажњу обратити на капацитете сигурних кућа и пружање подршке свим особама којима је неопходна ова врста смештаја, посебно имајући у виду проблем простора који се нарочито усложњава уколико је потребно у оквиру сигурне куће обезбедити просторију за самоизолацију. Наиме, у редовним околностима број жена и деце у сигурним кућама флукутира, док се у условима ванредног стања, због свих околности то не дешава, при чему постоји могућност повећања стопе насиља с обзиром на услове ванредног стања (мањак прихода, забрана кретања, дужи заједнички боравак у кући и сл.). Такође, Повереник је указао и на проблеме поводом којих су се обраћали грађани и

грађанке наводећи да Сигурне куће у Зрењанину, Београду и Новом Саду као критеријум за смештај између осталог траже и да је корисник тестиран на Корона вирус и да је негативан, а с друге стране епидемиолози Завода за заштиту здравља и Дома здравља наводе да тренутно имају друге критеријуме за тестирање (постојање симптома, контакт са зараженом особом и др.) и да тренутно не могу вршити тестирања за ове сврхе. С тим у вези Повереник је указао да је важно да се свим установама које имају законом прописане надлежности у погледу поступања у случају насиља или ризика по њега, упуту инструкција у погледу поступања у околностима ванредног стања, како би се жртвама насиља обезбедила правовремена заштита.

Повереник за заштиту равноправности ће у складу са надлежностима утврђеним Законом о забрани дискриминације наставити да прати стање и континуирано указује на теже проблеме са којима се суочавају и поводом којих нам се обраћају најугроженије категорије грађана, а које је потребно узети у обзир и размотрити приликом креирања различитих мера у циљу сузбијања ширења COVID-19 вируса.

С поштовањем,

**ПОВЕРЕНИЦА ЗА ЗАШТИТУ
РАВНОПРАВНОСТИ**
Бранкица Јанковић
Бранкица Јанковић